

MESTNA OBČINA CELJE

**Kabinet župana
Služba mestnega sveta, tu**

**ODDELEK ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI**
Trg celjskih knezov 9
3000 Celje
T 03 42 65 860
F 03 42 65 862
druzbene-dejavnosti@celje.si
www.celje.si
DŠ 56012390

**Zadeva: Odgovor na pobudo mestnega svetnika Sama Seničarja v zvezi s pobudo za
ustanovitev varne sobe za prepovedane droge**

Mestni svetnik Mestne občine Celje Samo Seničar je na 11. redni seji Mestnega sveta Mestne občine Celje podal pobudo v zvezi z ustanovitvijo varne sobe za prepovedane droge. Podajamo naslednje pojasnilo:

V Mestni občini Celje imamo kar nekaj organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko drog. JZ SOCIO Celje, ki je bil ustanovljen z namenom, da se posameznikom in družinam nudijo potrebne pomoči in za opravljanje drugih socialno varstvenih programov, izvaja tudi program Terensko delo z odvisniki, Inštitut Vir, nevladna organizacija, pa program rehabilitacije zasvojenih od drog.

V Zakonu o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog (Ur. l. RS, št. 98/99, 2/04 - ZPNNVSM) je med drugim opredeljeno zdravljenje ter ustanovitev in delovanje Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. Za opravljanje ambulantne dejavnosti preprečevanja in zdravljenja odvisnosti so se v okviru mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni organizirali centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog. Eden od teh deluje tudi v Mestni občini Celje, na Gledališki ulici 4 v Celju.

Prilagamo pojasnilo in mnenje JZ SOCIO Celje v zvezi z vašo pobudo iz katerega izhaja, da bi morali v Mestni občini Celje v situaciji, ki jo strokovno usposobljeni delavci zaznavajo na terenu, posebno pozornost in skrb nameniti ustanovitvi dnevnega centra za odvisnike, česar se tudi sami zavedamo in posledično aktivno iščemo prostorske kot tudi finančne zmogljivosti za aktivacijo omenjenega centra.

S spoštovanjem,

Branka Lazarevič
višja svetovalka l.r.

Priloga:

- Odgovor JZ Socio Celje

Polona OCVIRK
vodja oddelka

Datum: Celje, 1. april 2020
Številka: 020-68/2019

Javni zavod Socio
Kocenova ulica 8
3000 Celje

Datum.: 04.03.2020
Štev.: TD – 2/2020

Mestna Občina Celje
Oddelek za družbene dejavnosti
Trg celjskih knezov 9
3000 Celje

ZADEVA: Pobuda za ustanovitev varne sobe – odgovor
ZVEZA : 032 – 1/2020

V zvezi z vašim zaprosilom glede ustanovitve varne sobe v Celju, vam posredujemo naslednji odgovor:

Za lažje razumevanje smo povzeli opis varne sobe, s strani Stigma Ljubljana – Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog:

Varna soba za injiciranje oziroma prostori za uporabo drog so zakonsko regulirani in zdravstveno oskrbovani programi, namenjeni reševanju problematike uporabe drog na javnih mestih, ter omogočanju higienskega in varnega okolja za manj škodljivo uporabo drog. Programi varnih prostorov za injiciranje se osredotočajo na interese javnega zdravja, ter interese javnega reda in miru. Ti programi so pod nadzorom zdravstvenega osebja, ki svetujejo, kako se čim bolj varno drogirati, prav tako pa uporabljene igle ostanejo v prostoru, kjer se jih na ustrezen način uniči. Z ustvarjanjem specifičnih prostorov za drogiranje pa po drugi strani omejimo uporabo drog na javnih mestih in preprečimo nastanek odprtih scen, ki imajo svojo lastno logiko delovanja (preprodaja, kriminal, motenje javnega reda in miru, zadevanje v javnosti, uriniranje v okolici ipd.).

Prva varna soba z zaposlenim osebjem je bila organizirana na Nizozemskem v zgodnjih 70. letih 20. stoletja v okviru alternativnega mladinskega programa in je delovala vse do leta 1996. Prva legalna soba pa je bila odprta v Bernu leta 1986, do leta 2000 pa so bile odprte varne sobe še v Španiji, Luksemburgu, na Norveškem, v Kanadi in Avstraliji. Do leta 2009 je bilo v svetu uradno priznanih 92 varnih sob za uporabo drog.

Zgodovinsko gledano so se varne sobe formirale v urbanih področjih z »odprtimi scenami drog«, kjer so zahteve javnega zdravstva in zahteve okolja naraščale sorazmerno z naraščanjem problemov, ki jih prinaša uživanje drog v skupnosti: naraščanje smrtnih

primerov zaradi predoziranja, okužb v povezavi s souporabo injekcijskega pribora, nevarnosti okužb med splošno populacijo zaradi odvrgenih/uporabljenih injekcijskih igel ter posledičnega kriminala v zvezi z drogami.

Podobno kot programi zamenjave igel, varne sobe zagotavljajo sterilen pribor za injiciranje, kar zmanjšuje prenos s krvjo prenosljivih virusov (hiv ter hepatitisa B in C) in bakterijskih okužb. V varnih sobah prav tako poteka kontinuirana edukacija uporabnikov in uporabnic drog s preventivnimi sporočili s strani strokovnega osebja, kjer so lahko preventivna sporočila integrirana v individualna vedenja posameznih uporabnikov in uporabnic, s tem pa tudi obetavno upanje na medvrstniško prenašanje varnega vedenja pri injiciranju kjerkoli drugje in z drugimi uporabniki in uporabnicami drog. V tem pogledu je koncept varne sobe v najtesnejši zvezi z možnostjo neposredne implementacije preventivnih ukrepov. S tem je zahteva po varnosti in upoštevanje izobraževalnih protokolov v okviru varnih sob najbolj tvoren teren za spremembe tveganega vedenja pri uporabi drog.

Ostale javno zdravstvene koristi, ki izhajajo iz varnih sob, so v možnosti mediacije, t.j. vključevanju na cesti lociranih IUD (incirajoči uporabniki droge) v socialni in zdravstveni sistem. Ker so varne sobe nizkopražni program, s terenskim pristopom in medvrstniškim obveščanjem, hitro in neovirano dostopne, lahko dosežejo težje dosegljive, bolj marginalizirane dele populacije IUD. Takšni kontakti omogočajo nadaljnjo asistenco, kar vključuje tudi napotitev na zdravljenje in rehabilitacijo v zgodnejšem obdobju kariere posameznih IUD, kar je bolj učinkovito kakor kasneje. Varne sobe imajo tudi zmožnost hitrega odzivanja na nove trende uporabe drog. Omogočajo jim posredovanje sistema zgodnjega obveščanja glede dostopnosti novih drog ali nevarnih primesi, s tem pa posledično zmanjšanje predoziranja in drugih poškodb zdravja, informacije pa lahko krožijo v komunikaciji z drugimi organizacijami, ki so na tem področju vključene v sistem zgodnjega opozarjanja. – povzetek Stigma.

V Sloveniji zaenkrat varnih sob še ni. Imamo pa podatek, da se je izvajal pilotni projekt varne sobe pri Stigmi Ljubljana, vendar do realizacije ni prišlo, saj je bila zavrnila s strani etične komisije Ministrstva. Po pogovorih s predstavniki Stigme smo prejeli informacijo, da je najbolj primerna opcija ustanovitve varne sobe v smislu vezave na že obstoječe programe (dnevni center, oziroma primerno zdravstveno ustanovo). V teh primerih je pričakovati večjo podporo okolice, kot če bi se varna soba ustanavljala samostojno. V vsakem primeru pa mora biti v varni sobi zaposleno ustrezno usposobljeno zdravstveno osebje, ki tesno sodeluje z vsemi ostalimi službami, ki delujejo na področju dela z odvisniki (Policija, kriminalisti, NMP - urgentni center, CSD,...).

Zaznavamo, da je ideja za ustanovitev varne sobe zelo dobra, vendar pa vsa prizadevanja na področju prepovedanih drog v Celju še niso pripravljena na ta korak, saj bi pred tem nujno potrebovali ustanovitev dnevnega centra. Ta že obstaja v: Ljubljana, Maribor, Koper, Nova

Gorica, Velenje – kjer je Dnevni center za zmanjševanje škode zaradi drog Velenje skupaj z Občino Velenje sprejeli tudi ukrep o namestitve kontejnerjev za varno zbiranje odpadnih igel v javnih straniščih.

Potreba po ustanovitvi dnevnega centra v Celju je smiselna, oziroma nujna, saj se v letih od 2007 do 2019 srečujemo s približno 563 različnimi uporabniki, ki bi se tako lahko iz javnih površin in prostorov, umaknili v njim namenjene prostore. V letu 2019 smo tako zabeležili 308 različnih uporabnikov, mesečno pa jih imamo približno 140. Vseh stikov v letu 2019 pa smo imeli 6042. V ta namen je bila z naše strani že opravljena fokusna skupina z uporabniki drog in vsemi službami, ki se z njimi srečujejo na območju občine Celje. Vsi sodelujoči v raziskavi, so se strinjali za ustanovitev dnevnega centra, vsi podatki so bili predstavljeni občini Celje vendar do realizacije zaenkrat še ni prišlo.

Predlagamo, da bi bil to skupen projekt vseh akterjev v isto smer, saj bomo le tako lahko sistematično reševali problem drog v Mestni občini Celje.

Andreja Zupan, soc. del. l.r.
Strok. vodja programa

Direktorica:
Suzi Kvas, prof.